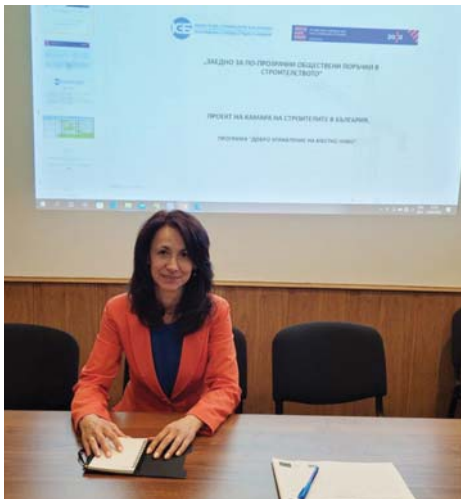
Над 50 фирми се включиха в обучение по проект „Заедно за по-прозрачни обществени поръчки в строителния сектор"

Участниците в събитието получиха полезна информация и дискутираха актуални проблеми

Инж. Мария Башева, координатор на проекта

Над 50 строителни фирми от Областните представителства (ОП) на КСБ в Габрово и Велико Търново се събраха на 14 и 15 април в комплекс „Боженци" във връзка с обучение по проект „Заедно за по-прозрачни обществени поръчки в строителния сектор", изпълняван от Камарата на строителите в България. Към срещата интерес прояви областният управител на Габрово Ралица Манолова, която поздрави участниците и приветства инициативата за създаване на Областен съвет за отчетност и прозрачност на обществени поръчки към администрацията. Тя заяви готовност за организиране и провеждане на такъв вид съвети в Областната администрация в Габрово.

Координаторът на проекта и председател на ОП на КСБ – Габрово, инж. Мария Башева представи пред фирмите приключилите етапи и дейности по него – проведен мониторинг на 1500 обществени поръчки в строителството, анкетиране на 390 строителни компании, публично обсъждане, обучения, създаване на Областни съвети за отчетност и прозрачност на обществени поръчки към 3 областни администрации и др.

В срещата се включиха и представители на Регионален иновационен център „Амбициозно Габрово", част от Enterprise Europe Network – България, Европейска мрежа в подкрепа на МСП. РИЦ „Амбициозно Габрово" обяви подкрепата си за фирмите за два вида безплатни услуги – базови и разширени, които включват: предоставяне на информация за програми за финансиране, уведомяване за предстоящи семинари, уебинари, изложения, помагане на клиентите с нужната документация, сертификати, условия, разрешителни, регулации, които ще са им нужни за работата им. Като най-полезна за бизнеса услуга бе представена възможността за установяване на

контакт с други компании, организиране на обучения, семинари и събития за МСП и помощ за дигиталната трансформация.

Регионалният иновационен център предоставя също: безплатни консултантски услуги за устойчив растеж, конкурентоспособност, устойчивост в международен обхват, достъп до финансиране; услуги за изграждане на капацитет, като обучения за подобряване на знанията, представяне на продукта/услугите на международния пазар.

На събитието експерти от ЗОП ПРО представиха възможностите по Закона за обществените поръчки за осъществяване на контрол върху тръжните процедури още на етапа на обявяването им – правата по чл. 33 и чл. 100 от ЗОП за искане на разяснения и промени по документите на поръчката. ЗОП ПРО работи активно с цел съдействие на бизнеса да прави предложения за промяна и искания за разяснения, което дава възможност да бъдат отстранени неясноти, пропуски, грешки и дискриминационни условия, налични в документите по обществените поръчки. Също така исканията за изменения и разяснения от страна на потенциалните участници водят до отстраняване на някои проблеми в обществените поръчки още в техния начален етап, което би предотвратило прекратяването им на по-късен такъв, съответно ще бъде спестена и загубата на времеви и финансов ресурс както от страна на бизнеса, така и на институциите.

Като конкретен пример от практиката, показващ приложението на искане на разяснения и предложение за изменение на условията в процедурата, ЗОП ПРО представи обществена поръчка с обект строителство и предмет – избор на изпълнител за укрепване, почистване и освежаване на елементите на фасадата на централна административна сграда. Освен проблемите в конкретната тръжна процедура ЗОП ПРО постави тема за дискусия пред строителните фирми за условията по Проект „Красива България" в частта задължително наемане на безработни лица за изпълнението на всеки обект от Проекта, което екипът на ЗОП ПРО счита за ограничително условие, некореспондиращо със ЗОП и европейските директиви.

Най-много емоции, коментари и спорове предизвика темата за

индексация на цените на строителните материали в сключените договори за изпълнение на обществени поръчки.

Гост лекторът на събитието Ирена Ставрева, управляващ директор на tender-service.bg – международна платформа за обществени поръчки, представи изследването си относно начините на индексация на цените на строителните материали в 7 държави от ЕС. Ставрева направи анализ на ситуацията с повишените цени на строителните материали в другите страни от ЕС и как този проблем се отразява на публичния сектор в тези държави.

Коментира се, че пандемията в последните две години, затрудненията в доставки на материали, а сега и войната в Украйна доведоха до много висока инфлация на доставните цени на строителни материали, които са основно перо в ценообразуването на всички договори за СМР, финансирани с публични средства. Това увеличение се отразява и на договори в изпълнение в момента, които няма как да бъдат завършени без загуба за изпълнителя, но също и на предстоящи договори (вероятно няма да бъдат сключени изобщо), както и на предстоящите за обявяване поръчки с вече одобрен бюджет, за които е ясно, че няма да има желаещи за участие. Във всички тези случаи планираните проекти няма да се реализират, което представлява загуба и за двете страни.

„За съжаление все още няма прието универсално решение на европейско ниво, което да може да бъде приложено веднага – строителните фирми навсякъде настояват за индексация на сключените договори за повишение на цената, за което няма ясен механизъм в законодателствата за обществени поръчки на отделните държави. При всяко положение, след като в договора изначално не са заложени клаузи с конкретни указания как може да се променя цената и в какъв размер, подобно повишение не може да се случи", заяви Ирена Ставрева и уточни:

„Румъния още през 2021-ва излезе с решение относно механизъм за увеличение или намаление на цените за строителните материали

спрямо инфлационния индекс на съответните продукти, рапортуван от Националния статистически институт на държавата – базира се на индекси на разходите за строителство за цената на материалите, публикувани ежемесечно в Бюлетина за ценова статистика в Таблица 15 „Индекси на разходите в конструкции по категории обекти и по конструктивни елементи". Корекция се прилага върху всяко искане за плащане за целия срок на договора, считано от датата на влизане в сила на тази наредба. За съжаление в България този принцип не може да бъде приложен директно поради липсата на подробна статистическа информация и проследяването на подобни индекси."

Ставрева изтъкна, че най-новото решение е от 25.03.2022 г. от правителството на Германия, което дава практически инструкции за СМР в обществените поръчки и разпорежда

новите договори да се сключват със задължителни клаузи за възможно увеличение на цените, така че те да се адаптират към пазара.

„В отделни случаи могат също да се адаптират цени и във вече сключени договори, като за съжаление възложителите ще поемат до 50% от увеличението на цената, като се очаква другата страна – изпълнителят, да осигури останалите 50%. Логиката зад подобно решение е, че ситуацията е безпрецедентна в най-новата икономическа история и рискът трябва да се раздели между двете страни и да не се поема само от едната – което, разбира се, се оспорва активно от фирмите изпълнители. Тази наредба е временна и валидна само до 30.06.2022 г., така че как ще продължи разискването на въпроса, е неясно", поясни Ирена Ставрева.

В Словения и в Хърватска интензивно се търсят решения за прилагане на инфлационни клаузи на база договорите за частни сделки, за които се търсят варианти как да се приложат в закона за обществените поръчки. В Гърция, Испания, Унгария изглежда, че правителствата все още не желаят да пристъпят към промени по отношение на подписаните договори или законовите процедури за обществени поръчки.

В края на срещата инж. Мария Башева представи предложението на КСБ за индексация на цените на строителните материали и сподели полезна информация относно отворената процедура „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност" и възможностите за финансиране по програма „Заетост за теб".

Подкрепата за Камарата на строителите в България (КСБ) е осигурена от Фондация „Америка за България". Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на КСБ и не отразяват непременно виждания на Фондация „Америка за България" или нейните партньори.